

ÚJVIDÉKI HIRLAP.

Megjelenik minden oszütörtökön és vasárnap.
Előfizetési ár: Egész évre 12 K., félévre 6 K., negyedévre 3 K.
Egyes szám kapható a kiadóhivatalban.

Felelős szerkesztő:
dr. Nemes Sándor

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Erzsébet-tér 6. szám. — Telefon szám 49.
Kéziratokat nem adunk vissza.

A népiskolák magyarsága.

Ugy halljuk, országszerte összeröffen-tek a nemzetiségek az új népiskolai törvénytervezetnek a magyar nyelv tanítására vonatkozó erélyes intézkedései miatt. Népgyűléseket tartanak, röpiratokat adnak ki, melyekben hazug állításokkal s a régi ismert frázisokkal izgatják a nemzetiségeket minden ellen, ami magyar.

Nézzük objektív szemmel, mit akar az iskolareformtervezetben foglalt intézkedés a magyar nyelvre vonatkozólag?

Egyszerűen azt, hogy minden népiskolában, amely Magyarország területén fennáll tanítsák a magyar nyelvet úgy, hogy a nem magyar ajkú tanulóknak, akik elvégezték az elemi iskola négy vagy hat osztályát, fogalmuk legyen a magyar nyelvről, amely az államé. Azt akarja, hogy minden nemzetiségi faluban, ahol a gyermekek értik a magyar nyelvet is, magyar legyen a tanítás nyelve. Ez az a borzasztó követelés, melyet a magyar állam a nemzetiségekkel szemben támaszt, ez az, amiért most az agitátorok hangos jajveszékésben törnek ki. Ugy látszik nagyon jó dolguk van, nagyon biztosnak és szabadnak érzik magukat a magyar törvények oltalma alatt, azért mernek így ugrálni.

Mert ez a törvénytervezet semminemű intézkedést nem tartalmaz egy nemzeti- ségnek nyelve ellen. Taníthatják művel- hetik szabadon, még az iskolában is az oláhok, szerbek, németek és tótok a maguk nyelvét; az iskolán kívül pedig

teljes szabadságukban áll a legmesszebbre menőleg tanítani és taníttatni, úgy, ahogy ők akarnak.

Hát hol itt a sérelem? Azt kívánják e a magyar államtól, hogy az a maga pénzén fentartott iskoláiban és a saját tanítói által idegen, nemzetiségi nyelvet taníttasson? Ez nemcsak bolondság, de egyenesen öngyilkosság lenne. A magyar államnak nemcsak joga, de kötelessége is gondoskodni arról, hogy lehetőleg minden polgára tudjon magyarul írni, olvasni és beszélni, s amikor ezen kötelességének teljesítésében éppenséggel nem akadályozza meg a nemzetiségeket abban, hogy a maguk nyelvét ápolják és terjeszszék, a türelmesség és lojalitás tekintetében vád éppenséggel nem értheti.

Nem járja tehát az, amit most a nemzetiségi agitátorok mivelnek azáltal, hogy a népiskolai törvénytervezet ellen izgatják az a jámbor népet, amely nélkülök a legnagyobb egyetértésben élne ebben az országban s tisztában lenne a magyar haza iránt tartozó kötelességével. Sujsza az izgatókat a törvény teljes szigorá!

Ezek az emberek a magyar nemzet ellen való árulkodásaikban minduntalan a külföldhöz fordulnak, francia s német nyelvű röpiratokkal árasztják el a szomszéd országokat. Holott, hogy ne menjünk messzire, itt van a nagy és művelt Németország: hogy bánnak itt a lengyelekkel? A legnagyobb energiával fosztják meg őket nemcsak a nyelvüktől, hanem még a földvásárlás jogától is. Franciaországban

Olaszországban el nem tudnak képzelni olyan alattvalót, akinek kifogásai vannak vagy lehetnek az állam nyelve ellen. S nálunk megadnak minden jogot az idegen nyelvnek, csak azt vagyunk bátrak követelni, hogy az iskolákban tanítsák az állam nyelvét.

Valóban, hogy ezek a nemzetiségi agitátorok nálunk olyan szabadon merik aknamunkájukat végezni, azt csak a magyar törvény szabadságának és türelmességének köszönhetik. Más országban már régen kitolonczolták, vagy tiz esztendőre börtönbe dobták volna őket.

A magyar társadalmat, az intéző köröket természetesen nem tévesztheti meg az árulók erőszakolt jajveszékélése. Erélyesen, tekintet nélkül jobb vagy balra meg kell valósítani azt az intézkedést, hogy minden magyarországi iskolában olyan mértékben tanítsák a magyar nyelvet, hogy a növendékek megtanulják s mindenütt, ahol lehetséges, magyar legyen a tanítás nyelve. Erős akarattal, ha kell, vasszigorral kell azt a reformot életbe léptetni s ez első sorban a vármegyei hatóságok kötelessége. Ők gyakorolnak közvetlen felügyeletet a falusi iskolák felett s ha akad tanító, aki nem felel meg teljesen a törvény intézkedéseinek, azt meg kell fosztani hivatalától, mert méltatlan rá, hogy magyar tanító legyen.

Másrészt szükség van arra is, hogy erős, anyagilag független magyar tanítói kart teremtsünk. Az a 800 koronás minimum, melyet az állam a tanítóinak biztosít manapság éppenséggel meg nem felelő

TÁRCZA.

Meghalt egy ember.

Nem sirt senki sem, amikor Kerner Flórist temették. A gazdasszonya és néhány hivatalbeli kolegája kísérete utolsó útjára, koszorut a hallottas kocsii tetejére a temetkezési vállalkozó adott, miután nem akadt szerető szív, jó barát, akinek eszébe jutott volna a temetés obligát díszét, a koszorut megadni. Sivár őszi idő kedvezett a temetés hangulatának, a szürke égboltozatról lanyhán permetezett a hideg eső s a kollegák szidták a csunya, rosszindulatú időjárást, amely a temetés alkalmából nekik náthát fog okozni. Mikor leeresztették a koporsót a sirba, felkerekedett egy hideg keleti szél, végigsüvöltött a temető fonnyadt ciprusain száraz ecetfáin, az emberek borzongva húzódtak a kökeresztek mögé és hangosan szidták a sivitó szelet — ez volt Kerner Flóris halotti danája. Tompán, részvétlenül zengtek: „Elmegyek a sirba“, azután a Miatyánkkal végezték fokozott sebeséggel s hant hantra esett a koporsó felett, néhány percz múlva készen állt a sirdomb, jelezvén, hogy itt egy ember fekszik és feküdni fog még legalább harmincz esztendőig, miután ezen idő leteltével, a törvény értelmé-

ben a sirok felátnak, hogy új hallottaknak adjanak helyet. Sietve mentek el az emberek a temetőből és Kerner Flóris, amint magánosan élt egész életében, magánosan maradt künn a temetőben is. Egyedül. Vak sötétség vette körül odalent a föld mélyén a tetemet, a szemeket, melyek, amíg láttak, a boldogság keserű könnyeit sirták, a szívet, amely még dobogott, egyebet se tudott csak fájni és epekedni. Jobb Kerner Flórisnak odalent.

Esteledik. Az eső elállt, a felhők oszladozóba vannak s a nap, mint a végét érző nyájas öreg ember mosolyogni próbál szomorú őszi világra. Egyik másik kereszt halavány aranyos fényben csillog, a temető félelmetes magányában ez a csillogás jól esik a szemnek mutatja, hogy itt sem szünt meg egészen az élet.

Egy asszony közeledik frissen hantolt sirdomb felé s amikor odaért, térdére roskadt és sirt. Sűrűn hullnak a könnyei, Kerner Flórist mégis megsíratja valaki.

Egy asszony, aki szerette a halottat. Huszonöt év előtt együtt barangoltak a kisvárosi temetőt övező szőlőskertekben, kéz a kézben, szem a szemben és bár nem mondták, hogy szeretik egymást, néma beszédjükből megértették, hogy egymáshoz tartoznak.

Flóris akkor szegény diákember volt, aki

leczekeadásból, meg a gimnázium szerzetes tanárok asztaláról élt, miután jó tanuló volt és néhai atyja, aki vagonos polgára volt a városnak, annak idején kegyes alapítványt tett a szerzett javára. De azért Kerner Flóris bizott magában, bizott a jövőben, erős volt a karja, a lelke s az étellel való birkozást sem mibe sem vette. A lány, egy vagonos kereskedő egyetlen gyermeke, szerette Flórist, ez volt a jövője, a vágya, az akarata. Flóris, amikor tisztába jött azzal, hogy a szíve Annuskáé tisztában volt már megával is, a jövőjével is. Azon a napon, amikor először csókolta meg a leányt, gyönyörű, nagyszerű álmait, amelyekkel e jövőt maga elé képzelte, mint egy varázslátszertefoszlottak és egy csendes, meleg kis házi tüzhely köré csoportosultak. Nagyság, pénz csillogás vezérszerep — sok gyönyörű vágyairól lemondott az Annuska fekete szeméi kedvéért — minél hamarabb feleségül birni őt, ez lett szívének egyetlen óhajta. S ahelyett, hogy Pestre ment volna tovább tanulni, idehaza maradt a kis városban, hivatalt vállalt, hogy mindig Annuskája közelében maradhasson. Harom év múltán kinevezték egy kis hivatalba, amelynek jövedelméből szerényen el lehet tartani egy családot. Első dolga volt beállítani az öreg vászonkereskedőhöz s megkérni a leánya kezét. Annuska atya

összeg. S itt ismét a törvényhatóságokra, illetve a községi eljáróságokra hárulnak a kötelesség, hogy a minimumot egy olyan összeggé egészítsék ki, amelyből egy tanító a családjával tisztességesen megélhessen.

Csak a megélhetés kínos gondjaitól meg szabadított tanítói kar tudja megoldani a fejlődő Magyarországnak azt a nagy problémáját, hogy polgárai valamennyien magyarul tudó jó hazafiakká legyenek.

— A helybeli függetlenségi párt, az új párt és a néppárt elnökségei a következő sürgőnyt küldötték Kossuth Ferencnek:

Az alkotmányos biztosítékaink megvédésére szövetkezett ellenzék nemcsak küzdelmükben üdvözljük remélvén, hogy kitartásukat siker is koronázza és le fogják tiporni azokat, kiknek szentségtörő kezei a szólásszabadságot és nemzeti életünket biztosító ellentállási jogot elkobozni akarják.

Ellenben Szlávi János, mint a szabadelvű párt elnöke a következő sürgőnyt menesztette Podmaniczky báróhoz:

Nagyméltóságod elnöksége alatt álló szabadelvű párt a többség jogos akaratát férfiasan érvényesítette. Fogadja azért igaz tiszteletünket és hazafias üdvözlésünket. Az ujvidéki szabadelvű párt elnöksége nevében Szlávi János pártelnök.

Ujdonságok.

Az építőmunkások szervezködő gyűlése. Balogh Miklós és társai az építőmunkásokat a helybeli Pletikevics-féle vendéglőbe ma délután 3 órára gyűlésre hívta össze, melynek célja a szervezkedés. Erre az alkalomra a budapesti központ egy szónokot is küld ki.

Brutális férj. Schreck Jakab kőművesegéd féltékenységgel üldözte a feleségét, minék örökös perpatvar volt a következménye. E hó 23-án hasonló jelenet fejlődött ki a házaspár közt s az ingerlékeny férj határtalan dühre gerjedve állatias kegyetlenkedéssel kezdte a nőt ütlegelni, majd fejszét ragadott s úgy sújtotta a védtelent fejbe hogy az eszméletlenül terült el. Beszállították a kórházba, ahol operációnak vetették alá s talán így sikerül a szegény nőt az életnek magtartani. Schreck

nagyot nézett az első percében. aztán a szemé közé nevetett Kerner Flórisnak.

— Hát mit gondol öcsém uram! Azért tanítottam a leányomat az apácánál, azért költöttem háromszáz vég vászon árát francia nyelvre, zongorázásra, hogy egy városi őröknek adjam a leányom? Nem ettem gombát. Az ilyen szegény ördögnek, mint maga, öcsém, varróleány kell, vagy éppen tanítónő, aki segíteni tud az urának a keresetben. Nem uri lány kell magának, aki szerencsétlennek érzi magát ha padlót kell szorolnia. Így ugy, öcsém uram! Isten hírével.

Kerner Flóris úgy ment az öreg vászonkereskedő boltjából, mint akit valami nagy bunkóval fejbe ütöttek. Vége az élete reményének. Arra, hogy meg tagadják tőle az Anuska kezét, soha nem is gondolt. Ugyan maga körül látott már sok hasonló dolgot, a kartársai kisebb nagyobb szerelmi hajótöréseinek megismertették vele az érem másik oldalát is, de ő Anuskát egy kiválasztott más lénynak, a maga szerelmét pedig egy oly hatalomnak tartotta, amelynek mi sem állhat az utjában. S most belátta, hogy ő is csak úgy járt, mint sok szegény ördög, aki olyan kocsiba kapaszkodik, amelyik nem veszi fel. Aznap este beszélt Annuskával, aki hideg volt hozzá és zárkózott. Amint Flóris elment,

Jakabot azonban letartóztatták és ma elmélkedhetik a felett, hogy ember és állat közt tán mégis van egy kis különbség.

Beugrott a Dunába. Üldözési mániában szenved Preradov Tósa paragai lakos. Ebben a tébolyában e hó 23-án bemenekült Ujvidékre ahol a hajóhidról a Dunába ugrott. Szerencsére a közelben lévő hajómunkások Uracs István, Mariánszky Jován és Dugina Mila csónakra kaptak hamarosan és sikerült nekik a már fulladozót a habokból kimenteni. Hazatoloncolták Paragára.

Tolvaj szabóinas. Káplárszky Rada még csak 13 éves, de már megérett a börtönre. Gazdája Márts Dusan szabómestert meglopta és a lopott pénzzel megszökött. A gazda feljelentést tett és rendőrségünknek sikerült is a kis szökevényt elcsipni. Miután a gazda nem kívánta megbüntetését, eltoloncolták és a város területéről 3 évre kitiltották.

Egyik a másikat, együtt pedig a harmadikat. Nevezik vala pedig az egyiket Blatt Fülöpnek. Kiszolgált rab, ma pedig az Ötvösteren álló bodében gyümölcsárus. Jung Erzs. a vadházaságban élő a másik. Ők ketten együtt éjnek idején két kocsira való fát 12 zsák cementet loptak el az aszfaltársaságnak a téren felhalmazott készletéből. Persze, hogy meggyült a bajuk a rendőrséggel. Keresik őket, de csak az aszszonyt találják meg, aki meg is jelenik a rendőrséggel és panaszt tesz, hogy Blatt Fülöp az ő 700 frtos takarékpénztári betétkönyvecskéjét tőle ellopta és a pénzt fel is vitte, most pedig megszökött. A rendőrség nyomban megkezdte a nyomozást és még idejében érkezett ki a vasutra, hogy megátolja Blatt Fülöpöt a vasutra való beszállásban. Az egész pénzt megtalálták nála. Mindkét ügybeu folyik most a vizsgálat.

A selyemtenyésztési főfelügyelő. Nehány lap azt újságotla, hogy a szabadkai selyemtenyésztési főfelügyelőséget Szegedre helyezik át. — Ezt a hírt most hivatalosan megegyezik.

Palánka községképviselőtestülete Wolff Péter h. aljegyzőjévé, Fortály János volt kincstári uradalmi állatorvost pedig községi állatorvos-sá választotta meg.

A bojkottált magyarság. Bács-Szent-Tamásról írják: Most tartották meg Bács-Szenttamáson a képviselőtestületi ülést, melynek egy második községi orvost és aljegyzőt kellett választania. Régi idők óta fennállott az a gyakorlat, hogy ezeket az állásokat magyar emberrel töltötték be nevezetesen az egyik orvos és az aljegyző magyar, a jegyző és a másik orvos szerb szokott lenni. A választáson a régi egyezséget megtörték a tulnyomó számban lévő szerbek. Így történt azután, hogy a község házában, ahol tizenhét hivatalnok működik, a magyarságot egyetlen irnok képviseli. A választás ellen kü-

az apa maga elé cizálta a lányát és szigorú prédikációt tartott neki.

— Neveltettek, tanítottalak, jólétben nőttél fel és most egy koldusé akarsz lenni. Tudod-e mi az: nyomor és szegénység? Bűn és szegény! Tudod mi az, amikor lomposan, kopottan kell az utcán járni és minden mulatságtól, szórakozástól tartózkodni! Tudod-e mi az; fütetlen szoba, rossz ebéd, vacsora, amely után éhesen kelsz fel az asztaltól? Nohát ennek az életnek mégy neki, ha annak a szegény kis őröknek a felesége leszel. Ha hozzá mégy, tőlem ne számíts támogatásra, mert nekem még három gyermekem van, akikről gondoskodnom kell. A te könnyelműségednek ők az áldozataivá nem lehetnek.

És beszélt még neki sokat az öreg vászonkereskedő a szegénységről, a nélkülözésről, az örömtelen életéről, ami rá várna Kerner Flóris oldalán.

Annuska engedelmes szófogadó lány volt. Elhitte amit az apja mondott és sirva mondott és sirva ígerte meg, hogy letesz szerelméről.

És ezt meg is mondta Kerner Flórisnak. — Isten aldj meg kisasszony, szolt Flóris s ezzel sarkon fordult és távozott. Nem mondta a leánynak, hogy miatta hagyta félbe pályáját, melyen talán nagyra vihette volna.

lönben föllebezést adtak be a község magyarjai, a kiknek a választáson való részleges jogát a szerbek már nem egyszer elismerték. A szenttamási magyarság körében nagy az elkeseredés.

Egy megbecsülhetlen értékű ajándékot adott nekünk a természet midőn az apatováczi ásványforrás vizébe csoda gyógyerőt fektetett. Ezen víz nemcsak mint dietikus ital a savak közül foglalja e az első helyet, hanem az egészséget előmozdító és tartalomdus ásvány alkatrészeinél fogva egy gyógykincs, mely más ásványvizál nem helyesíthető. A legkülönbözőbb betegségeknel ki van próbálva, orvos kapacitások által egynéhány év előtt a kormány gyógyviznek sanctionálta és a sok elismerések szerint alapos gyógyhatással bír a gyomor, torok, bél, tüdő és minden más katarusoknál köholyag és vese bajoknál, nemi és női betegségeknel csak igazolja fontos értékét és az utol nem ért eredményhatást, mely kincset a természet engedte át nekünk.

A vonat kerekei alatt. Bajáról jelenti tudósírónk, hogy Bamthur Angella állásnélküli varró Bács-Bokodon a vonat elé vetette magát, mert nem kapott állást. A vonat kerekei a fejét és a lábait levágták.

Erő és egészség a gyermek kincse, mert így lesz ellentálló a fertőző betegségek csirái ellen. Hogy pedig erős és egészséges legyen, igyék a hidegebb évszakban Zoltán-féle csukamásolajat, melyet szívesen vesz be, mert ize szaga nincsen. Üvegje 2 k a helybeli gyógyszerárakban.

Megtámadott kereskedő Bácskeresztúron. Löwenthal Henrik vegyeskereskedőt egy este több parasztleány azzal a szándékkal leste meg, hogy megverik. Egyike a hősöknek mért is egy csapást Löwenthalra, hogy az majd eszméletét veszítette. Ez egyetlen ütés, mely után a verekedők elszaladtak, majdnem egy végzetes katasztrófává vált, amennyiben az ejtett seb, amelyet egy furkos bottal tett a merénylő, csak 2—3 emrel esett lejjebb a halántéknál. Löwenthal azonnal jelentést tett a rendőrségnek, aki a tettest és czinkosait rögtön letartóztatta.

Irodalom.

A „KERT“ kéthetenként megjelenő kertészeti szaklap november 15-ik száma a következő tartalommal jelent meg: **Konyhakertészet.** Zádor Gyula: A csicsóka Bokor István: A spárgahajtás legegyszerűbb módja. **Gyümölcsészet** Uhlárik Sándor: A gyümölcsfák termőképességét befolyásoló bajok. Weisz Ferenc: Gyümölcsfák helyes trágyázása. **Diszkertészet.** Psaák Mártha: Ház és kert III. A rezedatermesztése virágkötéshez. **Faiskola.** Mór Gyula: Móg

Nem tett szemrehányást, csendesen elment s otthon keserves sirással dült le az asztalra.

Azóta nem beszélt a leánynyal. Mikor férjhez ment az Annuska a járási orvoshoz. Kerner Flóris az napon nagy murit csapott a pajtásaival elitta a két havi fizetését, részeg volt egy héttig, azután kijózanodott és azóta nem is mulatott többet. Csendes, mogorva ember lett belőle, asszonyfélével szoba sem állt. Szürke egyhanguságban teltek el napjai. A dolgát óra pontosságával végezte el s a pajtásai csak azt a változást észlelték rajta, hogy nem tudott többé mosolyogni. Husz év mult el így s az aglegény végre meghalt. Doktorok azt mondták szélhűdés, a háziaszszonya, Galambosné azonban megesküdött rá, hogy a szive fájdalma ölte meg Mert nem birta felejteni a járási orvosnét.

A selyembe öltözött szép uri asszony, pedig most ott sir keservesen az elhagyott sir fölött. Annuska boldogtalan volt örök életében, kötelességét hiven teljesítette, de mióta asszony lett, nem tudta mi az öröm, mi az édes csók.

Kijött a temetőbe, a férfi sírjához, akit szeretett s miközben sűrűn hullottak könnyei, aggódva nézett szét, nem látja e valaki? ...

Felhő Ákos.

egyszer a vadrózsa. Méhészet. Binder: Egerek elleni védekezés a méhesben. Tásca: Gyarmati Len. Virág és Lakás. Gyógy- és iparnövények. Oláh Dezső: Posványos földek felhasználása. Élősdiek Zelles Aladár: Sárgarépánk kóros elváltozásairól. Hírek. Bereczki Máté. — A mintaszőlő-telep. — Magyarország ideai borforgalma szeptemberig. — Tokaj-Hegyalján. — Kitüntetett szőlőtermelők. — Pályázat. Világszemle. Apró szakközlemények. Homoki szőlők trágyázása. — Földmérték a régi szőlőknel — Mátyás király udvarának borfogyasztása. — Mindszenteki buza-virág. — A somkóróról. — Az Amarillisok. — A földi balhák ellen. — A szoba-növények gondozásáról. — A csiperkegomba betegségei ellen védekezés. — A méh mint szivarmunkás. — A mák vetése.

A „KERT” előfizetési díja egész évre 10 korona, félévre 5 korona. Az év minden szakában elő lehet fizetni a kiadóhivatalban: Budapest, VII kerület, Rottenbiller-utca 33.

Kiadó laptulajdonos: dr. Nemes Sándor.

RUHATÁROST

Az ujonnan épült *Vigadótermem* számára felveszek.

Mayer Imre
szálloda-tulajdonos.

Jövedelmező foglalkozás.

Az Ujvidéki vasuti „Hazai-Iparezkek” árusító csarnokának bizományosi állása december hóban üresedésbe jő. Az állás elnyerése végett levelek intézendők.

Bettelheim Miksa és Társa.
czéghez, Budapest V., Váci-körut 16.

Ügyes „Mohi” jó privátkoszt és olesó lakás.

Ujvidék futtaki-utca 59. sz. ajtó 5.

Steinernál
hitoktató és hitszónok.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a

**RETHY-féle
pemetefű cukorkánál!**

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RETHY-félét kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.

1 doboz 60 fillér.

Csak RETHY-félét fodadjunk el!

Iszákosság nincs többé!

Kívánatra bárkinek bérmentesen küldünk egy csomag Cozaport.
Kávé, tea, étel vagy szeszes italban egyformán adható az ivó tudta nélkül.

A Cozaport többet ér, mint a világ minden szóbeszéde a tartozkodásról, mert csodálatos ellenszennessé teszi az iszákosnak a szeszes italt. A Coza oly csendesen és biztosan hat, hogy azt feleség testvér avagy gyermek egy ánt, az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető mégcsak nem is sejtí mi okozta javulását.

Nemrégiben egy fiatal asszony nekünk körülbelül a következőt mesélte:

„Igen én is használtam ezt a remek szert a férjem tudta nélkül és hála Isten teljeseen segített rajta. Jó férj volt józan állapotban, de sajnos majd mindig részeg volt. Folytonos fálelem, aggodalom és kétségbeesés, szegény, becstelenség és szegénység közepette éltem! De minnek is meséltem volna el másoknak? Nem csodálatos-e igazán, hogy egy asszony a dolgot saját maga ekképen irányítsa és otthonát, gondterhes tüzhelyét örömpalotává tudja varázsolni?”

Coza a családok ezreit békítette ki ismét, sok sok ezer férfit a szögyen és becstelenségtől megmentett, kik később józan polgárok és ügyes üzletemberek lettek. Temérdek fiatal embert a jó utra, és szerencséjéhez segített és sok embernek életét számos évvel megflosszabította.

Az intézet mely a Cozaport tulajdonosa, mindazoknak kik kívánják egy próba adagot díj és költségmentesen küld, hogy így bárki is meg győződhessen biztos hatásáról. Kezessékünk, hogy az egészségre teljesen ártalmatlan.

COZA INSTITUTE (Dept. 131), 71, High Holborn, London, W. C., ANGLIA.
(Levelek 25 fillér, levelezőlapok 10 fillérre bérmentesítendők.)

ÉRTESÍTÉS!

Nagyrabecsült vevőink kívánalmainak engedve, nagy *elsőrendű tűzifa* raktárunkat

köszén és kokszzsal

kiegészítettük, mely cikket már ezelőtt is vezettük. Raktárunkban tehát *elsőrendű kokszt a budapesti légszesz gyárakból, elsőrendű porosz szalon-köszent, salgótarjáni elsőrendű köszent, szabolcsi rostált kovácszenet és faszenet a legjobb minőségben vezetjük.* A tisztelt vevőközönség érdekében van szerencsénk tudomásul adni, hogy az összes szenet *fedett helyiségben* helyeztük el és azt száraz állapotban *teljes súlyú plombált zsákokban vagy kosarakban hozzuk forgalomba.*

Egész vagon rakomány vételénél árendemény.
Szíves pártfogását kérve, maradtunk kiváló tisztelettel

SCHWARCZ TESTVÉREK
UJVIDÉK, Hal-tér.

A magas horvát kormány részéről mint gyógy-viznek megállapított

Apatováci savanyú forrás Apatováci SAVANYÚVIZ

természetes alkalikus szénsavdús savanyúvíz
kristály tiszta legkiválóbb asztali víz
Orvosi kapacitások által a legnagyobb gyógyeredménnyel
rendelve minden az emésztő és légző szervezeti bajoknál
rheumatikus, gyomor, tüdő, torok és minden más **katarsoknál, vese, cukor és hólyag** betegeknek.

Legkiválóbb, utól nem ért gyógyeredmények a nemi és sok női bajnál.

Analizálva dr. Ludvig kir. udvari tanácsos, és dr. S. Bosnyákovits kir. orvostanárak által.

Kitüntetve sok nagy szakkiallítás 15 arany éremmel.

Apatováci kút-intézőség

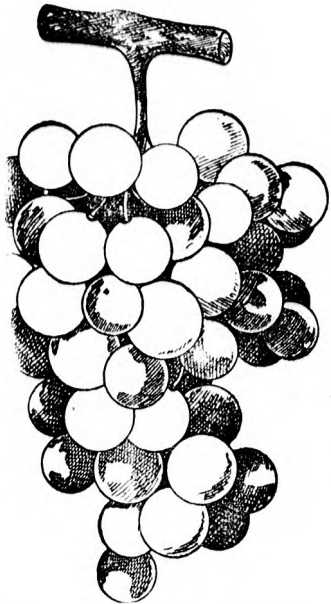
Zágráb, Ilca-út 17.

Kapható gyógytárak-, fűszerekek-, éttermek- és vendéglőkben.

„Milleniumtelep“ Nagyösz.

Legolesőbb árak:

Legolesőbb árak:

Szép és tartós szőlője

csak annak lesz, a ki ingyen kéri Magyarországon legnagyobb szőlőiskolájának árjegyzékét, a mely szőlőiskola állami segélyvel és állami felügyelet mellett létesült.

Eladó butor.

Több szobára való butor, egészen új, együtt, vagy szobánként külön-külön, szabad kézből eladó.

Bővebb felvilágosítást ad

Rohonyi Gyula,
ügyvéd — Ujvidéken.

A Pesti Napló karácsonyi ajándéka.

A Magyar Festőművészet Albuma.

Páratlan diszű, külső kiállításban és belső tartalmában egyedül álló remekmű az, amely a „Pesti Napló“ az 1904. év karácsonyára szánt meglepetésül olvasóinak. Eddigi karácsonyi ajándékainak díszes sorozatát folytatja most a „Pesti Napló“ új és minden eddigi ajándékot messze túlszárnyaló díszművel, melynek czime ez lesz:

A Magyar Festőművészet Albuma.

A magyar festőművészet remekeinek gyönyörű foglalatja lesz ez a páratlanul álló díszmunka, amely a magyar festés remekeit fogja felölelni a XVII. század nagy magyar festőitől, **Kupeczky-től és Mányoky-tól** kezdve egész a jelenkorig amikor **Munkácsy Mihály, Székely Bertalan, Lotz Károly, Benczur Gyula, Madarász Viktor és Zichy Mihály** vezetésével hatalmas gárda szolgálja a magyar festőművészetet. A magyar irodalomban nincs még olyan mű, amely a magyar festőművészetet ilyen gazdagságban mutatjuk be. **Ötven nagyszabású festményt** szemeltek ki, melyet mesteri kivitelű

ötven műlapon

mutatunk be a magyar közönségnek. Az ötven műlap nagyrésze gyönyörű

sok színnyomású kép

A Pesti napló előfizetési ára: Egész évre 28 kor., félévre 14. kor., negyedévre 7 kor., egy óra 2 kor. 40 fillér. — Szerkesztőség és kiadóhivatala:

Budapest, VI., Andrassy-ut 27. szám alatt van.

Szenzációs ajándék — a magyar olvasóközönségnek!!!

Az „Ország-Világ“ huszonöt éves jubileuma.

Örömteljes büszkeséggel jelentjük olvasóinknak, hogy ez év karácsonyán az „Ország-Világ“ **negyedszázados** fennállását ünnepli. Huszonöt éve immár annak, hogy az „Ország-Világ“ első száma megindult, hogy megkezdje diadalmas körútját a magyar olvasóközönség körében. Nem akarunk ez alkalommal kitérni arra, hogy milyen auspiciumok között indult meg ez az újság és mint lón 25 év alatt a magyar kultúra jelentős faktorává. Bőségesen szóljék erről a remek.

JUBILÁRIS ALMANACH,

mely a jubileum alkalmából ez év karácsonyán fog megjelenni, és a mely még a karácsonyi ünnepek előtt az összes előfizetőknek külön keresztkötésben ingyen és díjmentesen lesz megküldve.

A „Jubiláris Almanach“ nemcsak tartalom, de külső kiállítás tekintetében is méltán feltűnést fog kelteni.

A „Jubiláris Almanach“ részére a szerkesztőkön, dr. Váradi Antalón és dr. Falk Zsigmondon kívül csaknem az összes jeles írók, költők és zeneszerzők adtak kéziratot.

Ez a díszes tartalom feleslegessé tesz minden dícséretet. Egyetlen kötetben foglal helyet a magyar íróvilág minden dísz, legkiválóbb pótáinkkal és zeneszerzőinkkel együtt. Külön hangsúlyozzuk azonban a „Jubiláris Almanach“ **pazar kiállítását.**

A „Jubiláris Almanach“ külső kiállítását tekintetében el fog térni az eddigiektől. Alakja nagyobb és tetszetősebb, papírja erősebb lesz a eddigiéknél, belső kiállítása pedig olyan díszes lesz, hogy az méltán feltűnést fog kelteni még nyomdai szakörökben is.

Az Almanach 320 oldal terjedelmű lesz. Minden egyes oldalnak külön más és más **keresztraja** van, melyek 4—5 színben nyomódtak. Az első iv egyes oldalainak keretei még az asszír és ó-egyiptomi stílusban vannak megrajzolva, míg az utolsó iv keretei már a modern szeczeszió stílusában vannak tartva. Közben pedig a szebbnél szebb, tarkánál-tarkább oldalkeretek nyújtanak gyönyörűséget az olvasónak. Az „Ország-Világ“ szívesen adta e „Jubiláris Almanach“-hal tanujelét nagy áldozatkészségének előfizetőivel szemben, az **Almanach gyönyörű, nálunk még páratlanul álló kiviteleért** pedig a feltétlen dícséret és elismerés európai hírvé nyomdánk, a Pesti könyvnyomda-részvénytársaságot és annak litografia osztályát illeti.

A színes keretrajkokon kívül az Almanach illusztrációi is feltűnést fognak kelteni. Hazai festőművészeink és szobrászaink színe-java bocsájtotta legszebb alkotásainak egy-egy reprodukcióját az Almanach részére rendelkezésünkre. Hogy ez iránt is már most tájékozunk olvasóinkat, felemlítjük azoknak a művészeknek neveit, a kiknek illusztrációt a „Jubiláris Almanach“ tartalmazni fogja. Ezek:

Szobrászok:

Füredi Richárd	Márkus Géza
Holló Barnabás	Radnai Béla
Horvay János	Róna József
Istók János	Szamorovszky Ö.
Ligeti Miklós	Teles Ede
Lukácsy Lajos	Zala György

Festők:

Barta Ernő	Kalmár Elza
Faragó József	Madarász Vik.
Glatz Oszkár	Márk Lajos
Jendrassik Jenő	Peske Géza
Helbing Ernő	Rubovits Márk
Kacziány Ödön	Ujváry Ignác

Az Almanach kiegészítő része lesz az a bő fejezet, mely a magyar ipar és kereskedelem múltját, jelenét és jövőjét fogja népszerűen ismertetni. Vezető cikkeket irtak ebbe a részbe Matlekovics Sándor és Sztéryny József. Többi cikkeket is legkiválóbb közgazdászaink irták. Érdekes és érdemes munka lesz ez, mely bizonyára minden olvasó érdeklődésével fog találkozni.

Ez lenne tehát rövid ismertetése a készülő „Jubiláris Almanach“-nak, melyet még a karácsonyi ünnepek előtt fog az „Ország-Világ“ összes előfizetőinek megküldeni.

A mint tehát látnivaló, az „Ország-Világ“ jubiléris Almanachja a karácsonyi könyvpiac valóságos szenzációja lesz. És ezt az Almanachot mindenki

==== ingyen ====

kapja meg, a ki — bár csak negyedévre is négy koronával — az „Ország-Világ“ előfizetői sorába lép.

Nem ajánlhatunk tehát jobbat és hasznosabbat e lap olvasóinak, mint hogy fizessenek elő hazánk e legrégebb, legelterjedtebb, legszebb és legtartalmasabb heti lapjára, mely

ajándékul többet ad,

mint a mennyi a lapnak egész évi előfizetési ára.

Az „Ország-Világ“ előfizetési ára: negyedévre 4 korona, félévre 8 korona, egész évre 16 korona, s az előfizetési pénzek az „Ország-Világ“ kiadóhivatala címére: Budapest, V., Hold-utca 7. sz. küldendők.